

Hans Knoops:
Doden uit wraak, dat
mag natuurlijk niet
DE VERDIEPING 819

Hoe Rusland in de leugen leeft
Remedie Solzjenitsyn weer actueel
LETTER&GEEST

Dans op blote voeten...

...of koop een nieuwe auto. Maar doe iets.

TIJD

Personendiesel zelfs vuiler dan truck en bus

VERVUILING De uitstoot van nieuwe auto's die op diesel rijden, is twee maal zo hoog als die van nieuwe dieseltrucks en -bussen.

Joost Morel

Nieuwe dieselauto's die voldoen aan de strengste Europese emissienorm blijken veel meer giftige stoffen uit te stoten dan nieuwe vrachtwagens en bussen die op diesel rijden. Gemiddeld is de uitstoot van schadelijke stikstofoxiden (NOx) ruim twee maal zo hoog bij personenauto's met een dieselmotor, zo blijkt uit een gisteren verschenen rapport van de International Council on Clean Transportation (ICCT).

Een nieuwe Europese emissienorm om de uitstoot van stikstofoxiden door dieselauto's te beteugelen, is aanstaande. Maar die gaat nog niet ver genoeg volgens de ICCT - het onderzoeksinstituut dat ook het diepste schandaal bij Volkswagen aan het rollen bracht.

In dit nieuwste onderzoek vergelijkt de ICCT voor het eerst de NOx-uitstoot van 24 vrachtwagens, onder reële rijomstandigheden op de weg, met die van 30 typen personenauto's met een dieselmotor. Voorheen werden vrachtwagens vooral in het laboratorium onderzocht. Duitse en Finse onderzoeksinstanties verstrekten de gegevens. De ICCT stelt dat de vrachtwagens en bussen 210 milligram NOx per gereden kilometer uitstoten. Daarmee blijven ze onder de Europese grenswaarden. Moderne dieselauto's die op papier voldoen aan de strengste Europese emissienorm (Euro 6) met een limiet van 80 milligram, stoten op de weg gemiddeld 500 milligram per kilometer uit.

Aangezien de zware voertuigen een grotere motor hebben en meer brandstof verbruiken, is het verschil per liter verbruikte diesel nog veel aanzienlijker. Dan stoten de personenauto's tot wel tien keer meer stikstofoxiden uit.

In 2013 tipte de Amerikaanse milieutoezichthouder EPA over vreemde uitstootwaarden bij Volkswagen en het waarschijnlijke gesjoemel. De EPA kwam in september 2015 met bewijzen dat VW sjoemelsoftware inbouwde om dieselauto's bij laboratoriumtests schonter te laten lijken dan ze in werkelijkheid zijn. Sindsdien ligt de uitstoot van stikstofoxiden onder een vergrootglas.

Later bleek de Europese Commissie allang te weten dat autofabrikanten hun emissietests bewust manipuleerden. De vermoedens van fraude werden door hoge functionarissen, vooral diegenen die belast zijn met het industrieel beleid, stelselmatig onder het tapijt geveegd, om

de auto-industrie te ontzien.

Volgens de ICCT bewijst het nieuwe onderzoek wederom dat de huidige officiële tests - de typegoedkeuringen - niet voldoen om een dieselauto toe te laten tot de Europese wegen.

Deze moeten worden aangevuld met emissietests in het verkeer. Pas als de motor flink belast wordt, onder zowel warme als koude omstandigheden, kan de uitstoot correct gemeten worden.

"Bij vrachtwagens en bussen gebeurt dat al sinds 2013", zegt Peter Mock, directeur van de ICCT in Europa, tegen *The Guardian*. "Dankzij mobiele testinstallaties is het mogelijk een willekeurig voertuig te selecteren en de uitstoot te meten onder reële rijomstandigheden."

IN HET KORT

Personenauto's die op diesel rijden stoten twee keer zoveel NOx uit dan trucks en bussen

Onderzoeksinstituut ICCT wil strengere Europese testen voor dieselauto's

De eisen aan vrachtwagens en bussen zijn veel strenger

De aanloop naar de verkiezingen

Partijen klaar voor eindsprint
VANDAAG 415
De stem van Nederland
DE VERDIEPING

ADVERTENTIE

zoekt
De Hoeksteen
DIRECTEUR
Inspirerend en verbindend
Info: www.scolix.nl

ALTIJD EN OVERAL TROUW
www.trouw.nl/digitaal

€3,20

ADVERTENTIE

Boek vóór 17 januari!
Tot **€100** korting p.p.

Meer reizen. Meer beleven.
Kras Kortingsdagen
Korting op álle reizen!
Kras.nl/kortingsdagen of bel 0900-9697-70 cpg
Zie: kras.nl/actievoetwaarden

De eisen voor vrachtwagens zijn sinds de jaren negentig overigens veel strenger geworden, omdat er veel milieuwinst te behalen viel en bijna alle trucks op diesel rijden. Het ontwikkelen van schonere technologieën is daardoor wel relatief goedkoop.

In september 2017 gaat het Europese testregime voor personenauto's ook op de schop. Vanaf dan moeten toelatingsinstanties de uitstoot van dieselauto's ook op de weg meten met draagbare systemen.

Mock waarschuwt echter nu al dat autofabrikanten dan nog steeds zelf een speciaal prototype uit kunnen zoeken voor de praktijktest. "Het zou veel beter zijn", zegt hij, "om de uitstoot van gewone voertuigen uit de massaproductie te meten, van automobilisten die er op een normale manier in gereden hebben." In de Verenigde Staten is dit al de gangbare procedure.

Op 17 januari staat het onderwerp op de agenda van de Europese Commissie in Brussel, maar de ICCT geeft een methode naar Amerikaans voorbeeld weinig kans, gezien de samenwerking van verschillende grote autobouwers en EU-lidstaten.

Blotevoetendansen

Laura van Baars kwam via haar yogales in aanraking met het blotevoetendansen. Een onverwacht breed omarmde subcultuur, blijkt al snel.

TEKST LAURA VAN BAARS

Werkt het bevrijdend? Daarvoor ben ik me iets te bewust van mezelf

We zitten met zijn vijven op de zolder van een yogaschuur, ergens op de hei bij Valkeveen. In het midden van onze kring staat een kaars met brokken rozenkwarts, bergkristal en amethyst eromheen. Salie brandt op een schaalje. Door de gebloemde vitrage voor het dakraam komt het schijnsel van de 'supermaan'. Een gewone maandagavond, maar de maan is bijzonder: hij staat zo dicht bij de aarde dat we hem deze eeuw niet meer zo helder en vol zullen zien. Zeggen maankenners.

Onze les bestaat in principe uit meditatie en yoga-oefeningen. Een wekelijks rustpunt voor lichaam en geest voor jonge moeders met drukke banen. Maar vandaag is het anders. Er zal gedanst worden, zegt mijn yogalerares. Bij volle maan kwamen vrouwen in oude stammenculturen altijd

samen om te dansen, zich met elkaar te verbinden en het oude los te laten. Het is een traditie die we zijn kwijtgeraakt, hoor ik. Dansen op blote voeten, je stem vrijmaken met klanken vanuit je diepste: wie doet dat nog? Ze wil het eens proberen.

Terwijl wij beginnen met mediteren, dansen, zingen en roepen, geneer ik me stiekem. Ik moet steeds denken aan de man van mijn yogalerares, die vanuit hun huis zo de schuur in kan kijken. Wat moet hij wel niet denken? 'Prrriiiiiiii!, Ratatata!', klinkt het. We bonken op de houten planken onder onze blote voeten. We kijken elkaar lang aan zonder te lachen. We roepen onze diepste liefdes, angsten en twijfels door de ruimte. Wat zal ik straks aan mijn eigen man vertellen over deze vrouwen-dansavond? Ik heb me denk ik nog nooit op deze manier laten gaan. Werkt het bevrijdend? Daarvoor ben ik me iets te bewust van mezelf.

Nog wat van de kaart arriveer ik de volgende ochtend op mijn werk. Stilletjes begin ik wat te googelen. Al gauw opent zich een heel nieuwe wereld voor me. Vroeg ik me gisteravond af: wie doet dat tribale dansen en zingen nog? Nu denk ik: hoe heb ik zo blind kunnen zijn? Via de kalender blotevoetendansen.nl rolt het hele plaatje eruit. Het is een trend die al jaren bestaat. Beheerder Reinier van Alphen houdt sinds driekwart jaar alle dansactiviteiten op blote voeten in Nederland nauwgezet in de gaten. "Het kost me veel tijd", zegt hij. Want inderdaad, op een gewone maandag of dinsdag kun je op minstens

tien plekken in heel Nederland dansen op blote voeten tijdens cursussen, workshops of feesten. In het weekend zijn er zeker twintig à dertig blotevoetenavonden. “Ik denk dat zo’n tienduizend mensen zich er wekelijks mee bezighouden”, schat Van Alphen in.

Er zijn blotevoetendansen die al jaren bestaan, zoals het Chileense bionanza of butoh uit Japan. De groei zit momenteel vooral in dansen als de vijf ritmes en Nia. Alle dansen hebben gemeen dat iedereen mee kan doen: van jong tot oud, getraind of beginnend. Bij de trancedans draag je een blinddoek omdat je meer waarneemt met je andere zintuigen als de ogen niet meedoen. De blote voeten zijn een uitdrukking van je verbinding met de natuur en je lichaam, zegt journalist en blotevoetenavondbezoeker Hans Kennepohl. In

zijn boek ‘We zijn nog nooit zo romantisch geweest’ schart hij deze feesten onder new age. “Het is een cultus van de authenticiteit, het zoeken naar de god in het diepste van jezelf. Het gaat om het vrijkomen van de gecultiveerde westerse samenleving. Anders dan vroeger is het blotevoetendansen nu uit de geitenwollensokkensfeer getrokken.”

Kennepohl vindt de blotevoetenavonden leuk. “Lekkere dansmuziek; dat dansen geeft toch altijd een sfeer van ontmoetingen en relaties. Er zijn wat meer vrouwen dan mannen, oudere vrouwen vooral. Veel singles. Vroeger werd er gewoon alcohol gedronken op die avonden. Wat dat betreft wordt het nu wel truttiger.”

Ik ga het nog eens proberen. Kijken of ik mezelf alsnog kan verliezen in de blotevoetendans. Op een zaterdagavond in de Amsterdamse Club Lite, met 600 bezoekers per week een van de grootste blotevoetendisco’s van Nederland, vinden muntthee, yogithee en 0%-bier inderdaad gretig aftrek. Nog geen week na de supermaan sta ik op een bovenverdieping van de discotheek die vroeger bekend stond als Marcanti Plaza. Nou niet direct een plek waar een taboe op drank en drugs rustte, weet ik nog uit mijn studententijd. Maar de sfeer is nu radicaal anders. Achter de draaitafel staat Kareem Raïhani, een dj die zijn extatische muziek omschrijft als een tribal-afro-gipsy-soul-techno-soefi-dancemix.

In de disco, voorzien van een balletvloer, lopen mensen op schoenen, sokken en

blote voeten. Negentig procent van de bezoekers is vrouw, variërend in leeftijd van 4 tot 70 jaar. Als Raïhani zijn muziek stopt, beklimt de Amerikaanse yogaleraar David Lurey een klein podium met vier muzikanten. Ze vouwen hun benen in kleermakerszit voor zover hun gitaren, trommels en viool dat toelaten. Zo’n tweehonderd bezoekers zitten op de grond, op loungebanken en stoeltjes om hem heen. Ook hun benen veelal in gevouwen kleermakerszit. Een meisje houdt haar hand een paar centimeter boven de rug van haar vriend, helend. Ik zie om me heen veel Ibiza-kleding en haren die met henna zijn gekleurd. Lurey zet een aantal mantra’s in, en de zaal zingt mee. Sommige vrouwen doen me denken aan Bhagwan-volgelingen: een verzaligde, extatische uitdrukking op hun naar boven geheven gezichten. Voor zover er nog schroom bestond om je schoenen uit te doen en je te laten gaan op de muziek, verdwijnt die nu.

Als Lurey zijn laatste mantra heeft afgesloten, en nog even na-mediteert, blijken in de tussentijd veel meer mannen te zijn binnengekomen. Sommige dragen psychodelische pakken, gewaden of katoenen ►

DOE IETS

boeddhistische monniksbroeken met een laaghangend kruis. Andere hebben een ontbloot bovenlijf. Kareem Raïhani neemt de muziek weer over en nu gaat het laatste schoeisel echt uit.

Ik merk dat er codes gehanteerd worden op de dansvloer. Zo komt een man op me af gedanst die zijn hand op zijn hart legt en een buiging maakt. Het blijkt een gebruik van de 'ecstatic dance'-avonden die iedere dinsdag en zondag in Club Lite gehouden worden. Het zijn avonden waar bezoekers komen om blootsvoets solo te dansen. Er mag op die avonden niet met elkaar gesproken worden, alcohol is niet toegestaan. Parfum is uit den boze om de zintuiglijke waarnemingen niet te bederven.

Belangrijk is dat iedereen die alleen wil blijven dansen, daarin gerespecteerd wordt. Wie toch contact met een ander zoekt, doet dat door een groet met de hand op het hart. Ook beëindig je zo de dans. Als de man ziet dat ik het wat onwennig vind, buigt hij weer en danst verder.

Na een uur of vier, met twee yogi-kaneelthee op, heb ik het hoogst haalbare nog niet weten te bereiken: de natuurlijke extase in de dans. Misschien de volgende keer toch maar meteen die blinddoek om. De ogen zijn zulke dominante zintuigen dat ik nauwelijks in verbinding met mezelf kan komen. De eeltige, genagellakte, behaarde of dooraderde voeten walsen nog voor mijn ogen, al worden de beelden zo laat op de avond wel minder scherp. Ik kan me zo langzamerhand iets meer richten op de aarderitmes van Raïhani.

Twee avonden later zit ik weer in de yogaschuur in Valkeveen. De maan is inmiddels gehalveerd, en we doen in stilte weer een gewone zonnegroet. Ogen zijn gesloten en behalve de kaars en de door de maan opgeladen stenen, is er nauwelijks afleiding. Zoeken naar bevrijding in stilte of door middel van tribal-afro-gipsy-soul-techno-soefi-dance? Beide zijn lekker spannend, maar de ratio zit een eureka in de weg.

Godin, waar in het diepst van mijn gedachten en gevoelens heb je je verstopt? ■

Acht van de meest voorkomende evenementen op de

Blotevoetendanskalender

(blotevoetendans.nu)

Iedereen is altijd welkom, van jong tot oud, van beginneling tot ervaren danser.

Biodanza

Chileense dans uit de jaren zestig, ontwikkeld door psycholoog en medisch antropoloog Rolando Toro Araneda waarbij de levenslijnen van vitaliteit, seksualiteit, creativiteit, affectie en transcendentie worden geïntegreerd in de 'vivencias'. Je danst samen of alleen.

Doel: bevordert de zelfontplooiing en levenskwaliteit.

Populair? Iedere week op zo'n 150 plekken in Nederland in kleine en grote groepen.

Butoh

Japanse 'dans van de sombere ziel' uit de jaren vijftig. Butoh onderscheidt zich van de andere blotevoetendansen omdat hier ook toeschouwers bij aanwezig zijn. De dans wordt grotendeels naakt, met beschilderd lichaam, uitgevoerd.

Doel: butoh is een aanklacht tegen de choreografie. Het is een vormvrije dans van de energie die voortkomt uit innerlijke leegte. De toeschouwers moeten zich daarvoor openstellen. Populair? In Nederland redelijk onbekend, enkele cursussen per maand.

Open Floor

Een vrije nieuwe mengvorm van dansmeditatie. Na de opening wordt er een thema besproken waar die danses mee gewerkt wordt; een thema dat in de bewegingen terugkomt zoals ademen, verbinding met de aarde, draaien, de ruimte om je heen, uitdijen en samentrekken. Je danst alleen en met anderen. Doel: de mens staat altijd in relatie met anderen en moet daarin zijn eigen emoties leren voelen.

Populair? Een paar cursussen per week, tientallen deelnemers.

Ecstatic dance

Vrije dans waarbij het denken zoveel mogelijk moet worden uitgeschakeld om volledig tot je gevoel te komen. In 2000 ontstaan op Hawaï en via San Francisco verspreid over de wereld. Drie regels: geen schoenen, niet praten, geen alcohol. Ook parfum is op veel feesten verboden. Wil je met iemand anders dansen, leg dan je hand op je hart terwijl je oogcontact maakt. Houd hierbij wel respectvol in de gaten of deze persoon openstaat voor een gezamenlijke dans. Doel: individueel doordringen tot je kern, op een natuurlijke manier in extase raken. Populair? Iedere week een tiental feesten in clubs in de grote steden die door honderden mensen bezocht worden.

Tantric

Een dans uit het hindoeïsme met een partner of alleen. Ieder ontdekt zijn of haar mannelijke én vrouwelijke kanten. Het gaat om geven en nemen. Als man ben je de creatieve leider, Shiva, en als vrouw, Shakti, de meegaande ontvanger. De dans werd in 2007 in Nederland geïntroduceerd. Doel: je eigen patronen leren doorzien in relatie tot het andere geslacht. Populair? Zo'n 2 à 3 feesten per week; tientallen deelnemers.

Action (Nia)

In de jaren tachtig door de Amerikanen Debbie en Carlos Rosas ontwikkelde mengvorm van tai-chi, oosterse vechtsporten, dans en yoga. Het is een bewegingsprogramma met een vrije dans waarin je op een lichaamsreinigende, natuurlijke wijze fit kan worden zonder te veel op en neer te springen of het hoge tempo van aerobics. Doel: je spierkracht en uithoudingsvermogen verbeteren en je geest tot rust laten komen. Populair? Een hype. Ongeveer tien cursussen per week in heel Nederland. Honderden deelnemers.

5Ritmes

In de jaren zestig ontwikkeld door de Amerikaanse Gabrielle Roth. Hierbij dans je achtereenvolgens in vijf ritmes, die samen een golf vormen (vloeiend, staccato, chaos, lyrisch en stilte). Een vrije dans die in principe individueel wordt uitgevoerd. Doel: de danser wordt zich bewust van zijn krachten, valkuilen, emoties en weerstanden. Populair? De zoon van Gabrielle Roth leidt het bedrijf '5Rhythms' met 4000 leraren wereldwijd, van wie ongeveer twintig in Nederland. Wekelijks zijn er zo'n 25 tot 30 5Ritme-cursussen, -feesten of -retraites in Nederland. Honderden mensen doen eraan mee.

Trancedans

Geblinddoekte, individuele dans waarbij je je van tevoren bedenkt over welk aspect van je leven je helderheid wilt krijgen. De zintuigen werken scherper omdat je niets ziet. De begeleiders zorgen voor 'veiligheid', de muren zijn bedekt met kussens. Op de blinddoek projecteer je je binnenwereld. Deze tribale dansen van indianen of inuit tot Siberische sjamanen, worden sinds 2002 in Nederland gedanst. Doel: hoe meer je transformeert in je dansbewegingen, hoe meer nieuwe kanten van jezelf je leert kennen. De dans leidt tot nieuwe inzichten. Populair? Ongeveer eens in de twee weken een cursus of feest. Tientallen deelnemers.